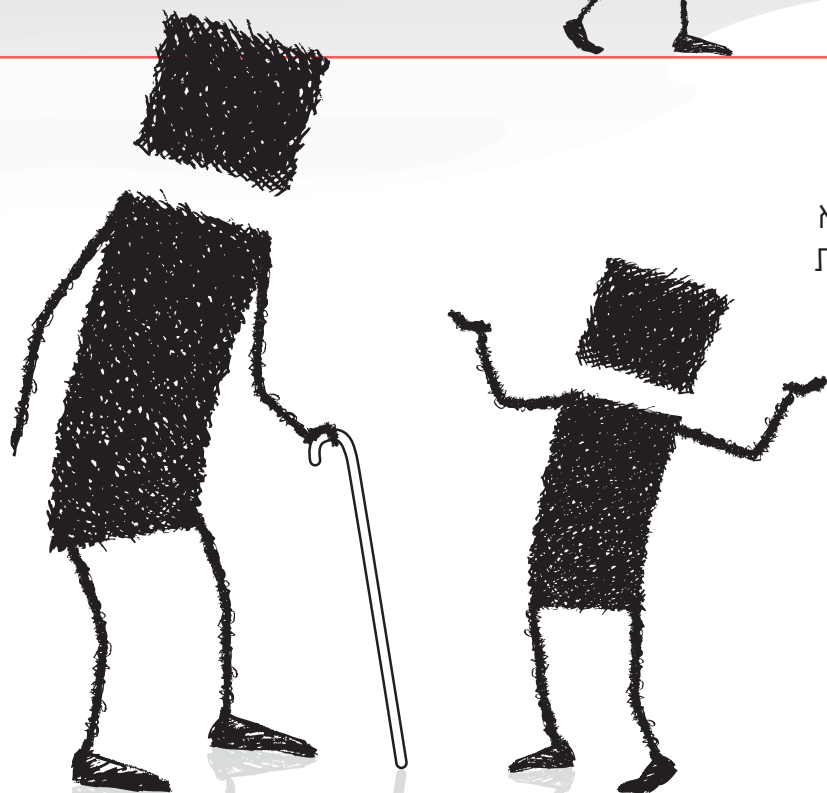

כבוד, הורים

דימוי עצמי נמוך, רגשות אשם, חוסר קבלת סמכות, יחסי עובדת- מעבידה מעורערים, אי לקיחת אחריות- אולי לא חשבתם על כך, אבל חלק גדול מרשימת הבעיות המוכרות לנו קשורות ל...כיבוד הורים | תמיד אמרו לכם ש'הכל תלוי בהורים'? הבשורה החדשה היא שהכל אכן תלוי בהורים, אבל בעיקר בשמירה על כבודם | 'הכרסום בכיבוד ההורים, אחראי להרבה מבעיות הדור'. מהסיבה הזו, לצד ידיעת חשיבות המצווה, עומדים אנשי חינוך לצאת במיזם ארצי חדש של חיזוק כיבוד הורים, למען ילדינו

ציפי שטיין

לפנין

האם נתנו את דעתנו לתועלת המיידית של קיום המצווה, לכך שהחיוב מהווה יסוד איתן לבריאות הנפש שלנו, תורם לתחושת הביטחון, כי אנחנו נתמכים בשורשים איתנים - בהורינו, מתחברים לדורות הקודמים ובוטחים בזכות האבות? יש כאלו שחשבו על כך, והתובנה שינתה את חייהם מהקצה אל הקצה.

"יצאנו ממפגש בחוג הורים", מספרת דקלה יוספסברג, מנחת הורים. "כשנעמה (שם בדוי, הסיפור אמת), בעלת תשובה עדינה ונעימת סבר, יצאה אחריי. 'תגידי, דקלה, אני שומעת בחוג המון אימהות שמרגישות רגשות אשם, חושבות על עצמן שהן לא אימהות טובות או אפילו מרגישות כישלון. אני בכלל לא מרגישה עם עצמי ככה, אין לי שום מחשבות לא טובות על האימהות שלי ועל עצמי כאדם. זה נראה לך בסדר או שאני מפספסת משהו?' צחקתי. 'למה את חושבת שזה לא בסדר אם את שמחה עם עצמך? אדרבא, הלוואי על כולם וגם עליי. ככה בן אדם נורמלי צריך לחשוב.'

'עכשיו, תגידי לי את, שאלתי, 'נכון שהיית ילדה מאוד מכבדת

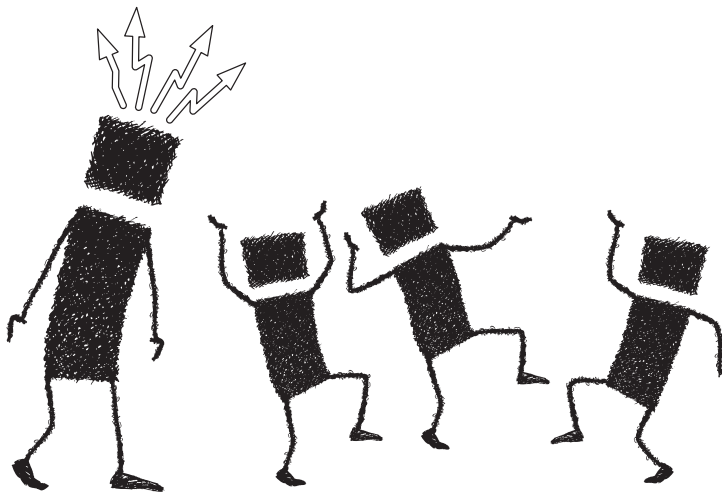
הילד לא שומע בקולך, הבוסית לדעתך, מגזימה בדרישות בלתי הגיוניות, האווירה בבית מתוחה ולא נעימה. את מרגישה במלכוד, מיואשת ומתוסכלת. במר ייאושך - פונה לעזרה מקצועית, ומגלה שהוסיפו מכאוב על מכאוביך, מקרים קשים מהעבר, יחסים בלתי פתורים וכעסים מועלים מהעבר וכעת עלייך גם לסלוח לאשמים שמצאת, כשלוך יהיו אלו ההורים. אם את רוצה שינוי, נמאס לך מהחיטוט בעבר, ואת מחפשת פתרון אמת, הפתרון נמצא בהישג יד ונלקח כולו ממקורות האמת שלנו. קבלו את המיזם החדש, שהולך וצובר תאוצה: הכל תלוי בהורים? - נכון מאד. אבל בכיוון מפתיע ופותח שער לעולמות חדשים. כתבה ראשונה בסדרה.

האוצר בבית אבא

מאז ומתמיד חונכנו למצוות כיבוד הורים, מעשרת הדברות שבתורה אנחנו גם יודעים לצטט את השכר, "למען יאריכון..".

רוח חיצונית לטלטל אותי. ארגיש שווה וטובה ואז אוכל לבחור לומר 'לא' כשצריך או לקבל על עצמי מרות של אדם אחר. כיבוד הורים קושר אותי למהות התמיד - טובה שלי, מחבר אותי לעצמי ומשחרר אותי מתנאים חיצוניים כדי להרגיש שווה. אני הרבה יותר משוחררת ונגאלת מהחייב להרשים אחרים, לרצות אותם או לשלוט בהם כדי לאשר את קיומי".

גב' ציפי שטרן, מחנכת ומנחת הורים, מצרה על המצב בדור, ומבקשת להבהיר שהכרסום בסמכות ההורית, כמו בסמכות אחרת, כהורים או בוסים, פוגעת בראש ובראשונה בעצמנו: "בשיעורי הבית היהודי שאני מעבירה, מקוממת אותי העובדה, שישנן בנות המעלות טענות על הוריהן, בודדות רואות בהורים סמל ודוגמה, ולהפתעתי לא מדובר רק בבתים סטנדרטיים ומטה. אפשר לשמוע טענות קשות על הורים שהם אנשי חינוך ומנהיגי ציבור. אחרי שהן שומעות את השיעורים, בנות מגיעות בעיניים דומעות ומודות על השינוי לטובה שחוות בחייהן, כתוצאה מהסתכלות שונה על החיים. הקב"ה ברא עולם יפה, וכדי שנחוש זאת, יש לחיות על פי הוראות היצרן. כמו שלא נבקש לשנות את סדר הפעולות במכונת הכביסה ולסחוט לפני

ההשריה, כך אין לשנות את הסדר בעולם. כשכל אחד ממוקם במקומו הנכון, הורים ומתחתם הילדים, מעביד - עובד וכך בכל תחום, אנחנו מרגישים יציבות. אם ההורים נתונים לשיפוט, גם אנחנו נתונים לשיפוט על ידי ילדינו. היום הגענו למצב שהורים לא נותנים, אלא נוטלים מהם ומונעים מהם לבטא את תכונתם הטבעית להעניקה. סיפורה לי חמות לשמונה כלות, שבכל שבת עליה לנהוג לפי גחמת כלה אחרת. הן לא רק מחוות דעה, אלא דורשות שינוי בתוקף ושוללות את התנהלות הבית. איך אפשר כך לנהוג, מי הצטרף למי? כשהתחנת הצטרפת למשפחה ועליך לנהוג כמותה, לא להיפך. בעבר לא נתקלו במקרים כאלו, כל אחד הכיר את מקומו והבין את הדברים המובנים מאליהם".

זה לא אני - זו אמא שלי

"יש לי פתיל קצר, כי בבית שלי הרימו תמיד את הקול", אין לי ביטחון עצמי, כי אמא שלי הייתה ביקורתית באופן יוצא דופן, אני לא יודעת לתת אהבה, כי מעולם לא קיבלתי... מוכר? - מוכר ולא חביב. לפעמים נדמה שמשפטים כאלו הפכו לחלק מאתנו, הרבה יותר קל לגלגל את האשמה לפתחם של ההורים, מאשר לקחת אחריות, לבחור בטוב, לעבוד על המידות ולהשתנות. אימהות, זקפו את הכתפיים, לא את כל בעיות הילדים יצרתן אתן.

"המצב כיום, שאנו מחפשים אשמים", אומרת ציפי. "אני כך, כי אני

הורים? נעמה נראתה מופתעת מהשאלה הלא-קשורה שלי. "כן... נכון. איך ידעת? אני הייתי ועדיין מאוד מכבדת את ההורים שלי. בבית אני הילדה הטאטאלע שעושה כל מה שאמא שלה אומרת".

"אז מה באמת הקשר בין אהבה עצמית ומידות טובות לכיבוד הורים?" שואלת דקלה ועונה מיד, "המקור שלי. כשאני מכבדת את הוריי, אני בעצם לא מכבדת את עצמי. אם לא כיבדתי את המקור שלי, את בית היוצר שממנו יצאתי - זאת אומרת את הוריי - כיצד אוכל להעריך ולאהוב את מה שיצא משם? כשאני מכבדת את ההורים, מעצם היותם הוריי, אני בעצם מכבדת קודם כול את עצמי ואת מהותי האלוקית, בלי תנאי חיצוני או זמני, כזה או אחר. כשאני מתייחסת אל השורש, אל המקור שלי, כמשהו חשוב ואצילי ואני גאה להיות חלק ממנו - אראה באופן אוטומטי גם את עצמי כפרי חשוב ואצילי, כי משם יצאתי ושם צמחתי. ואז תיבנה בתוכי תחושה חזקה של ערך עצמי חיובי. כשאני מרגישה שייכת להורים, ארגיש מחוברת גם לשושלת המשפחתית לדורותיה, שייכת לאברהם אבינו, דרך אדם הראשון ועד לקדוש ברוך הוא ולבריאיה כולה, יש לי מסד טוב וחשוב שנותן לי תחושת ערך אינסופית. אני מרגישה חשובה, רגועה ובטוחה,

דקלה יוספסברג, מנחת הורים:

"יצאנו ממפגש בחוג הורים, כשנעמה, בעלת תשובה עדינה ונעימת סבר, יצאה אחריי. 'תגידי, דקלה, אני שומעת בחוג המון אימהות שמרגישות רגשות אשם, חושבות על עצמן שהן לא אימהות טובות או אפילו מרגישות כישלון. אני בכלל לא מרגישה עם עצמי ככה, אין לי שום מחשבות לא טובות על האימהות שלי ועל עצמי כאדם. זה נראה לך בסדר או שאני מפספסת משהו?' צחקתי. 'עכשיו, תגידי לי את', שאלתי, 'נכון שהיית ילדה מאוד מכבדת הורים?' נעמה נראתה מופתעת מהשאלה הלא-קשורה שלי. 'כן... נכון. איך ידעת?'"

יודעת שאני טובה במהותי ומעריכה ואוהבת את עצמי באמת. כיבוד הורים הוא יסוד לעבודת המידות, עבודת המידות פרושה להיות במידה הממוצעת, לא יותר מדי וגם לא פחות מדי. אדם בעל מידות יודע לאחוז בשני הקצוות. הוא מיומן ויודע מתי וכמה להשתמש בכל קצה. הוא יודע להשתמש בכל מידה בכמות הנכונה ובזמן המתאים. מתי אנחנו עדיין נופלים במידותינו, בכעס או בעצבות? - כשהרגשה הטובה שלנו תלויה בתנאי חיצוני ואנחנו אווזים בו באופן מוקצן. לדוגמה, מישהי שתמיד חייבת להגיד 'כן' כדי להרגיש טובה ומוערכת. מה יקרה אם היא תיאלץ פעם לומר 'לא'? היא עלולה להישר, או נניח מישהו שתמיד חייב להיות הקובע, המחליט, כי רק ככה הוא מרגיש קיים, אם ימנו מעליו מנהל חדש הוא ירגיש נורא. עבודת המידות, אם כן, היא היכולת להשתחרר מהתנאי המוקצן שלי ולהיות מסוגלת לבחור בשתי המידות, לדעת להגיד 'כן' כשצריך וגם 'לא' כשצריך. כשאדם אוהב את עצמו ומרגיש בעל ערך, הוא זקוק להרבה פחות תנאים כדי להיות קיים. הוא שמח ונינוח מעצם היותו, בלי צורך באישור חיצוני כזה או אחר. כשאני מכבדת את הוריי, את השורש שממנו צמחתי, תהיה לי באופן ישיר תחושת ערך עצמי שאינו מותנה בהערכה של אחרים או במעשים שלי. גם אם לא הצלחתי או לא קיבלתי משוב מהסביבה - תחושת הערך החיובית לא תעזוב אותי בקלות! כשאכבד את ההורים באמת, ייבנה לי גב שלא יאפשר לכל

הרבנית מרים קסלר תחי':

"המשרה שלנו להטמיע את לימוד הלכות כיבוד הורים וחשיבות המצווה בכל שכבות הציבור. כיום לומדים בכיתות הנמוכות של בתי הספר על דמא בן נתינא, על רבי טרפון ומסתפקים בזה פחות או יותר, נשים לא מבינות מדוע עליהן להשתתף בשיעורים במצות כיבוד הורים, הן מציינות שגדלו בבית חרדי, אבל מהניסיון שלי, אם לא לומדים - לא יודעים"

בסמכותם. וזה לא רק ילדים, גם מבוגרים ירגישו שהאדמה רועדת תחת רגליהם, כשהמעסיק ידרוש בכל יום דרישה הפוכה מיום האתמול, כשלא יהיה ברור להם הבדלי המעמדות וצורת ההתייחסות המתבקשת מהם ביחסים הבין אישיים וכשלא ידעו מה מצופה מהם ואיך עליהם לנהוג. אז בואו נעשה סדר בדברים ונדע לעמוד במקום הנכון.

"בקניה בסופר נתקלתי בילדה כבת ארבע, שעשתה לאבא שלה טרור", מספרת ציפי, "היא לא אפשרה לו להניח מוצרים בעגלת הקניות, וצעקה 'לא רק אתה המחליט, אני המחליטה!' כזו סיטואציה לא היינו פוגשים בעבר. היום המצב הוא שאנו חוששים להציב גבולות, הורים רבים הולכים על בהונות האצבעות מהפחד 'לא לשבור את הילד...' מה שהרווחנו הוא שהילדים שבריריים חסרי עמוד שידרה. אחת המשתתפות בשיעורים שלי, נגשה אליי וסיפרה שאביה ביקש לערוך הפרדה בישיבה סביב שולחן החג, והנשואים התנגדו וישבו לפי המשפחות. לאחר שלמדה על מצות כיבוד הורים והבינה את מקומה מול הוריה, היא קלטה את חומרת המעשה, ללא קשר להכרעה ההלכתית, ושיתפה אותי בתובנות: 'בתחילה אמרתי לעצמי, איזו חוצפה זו, אם את לא מעוניינת ליישר קו ולשבת כפי שאבך רוצה - אל תבואי. במחשבה שניה החלטתי, לא, העולם אינו הפקר, אני מחויבת להוריי, נבוא ונכבד אותם'. משתתפת נוספת סיפרה לי שאינה מכירה את אביה, כל החיים היה ביניהם מתח סמוי, היו לה טענות שהוא אף פעם לא מתקשר וכמובן לא מבקר, כשהבינה שעליה מוטל ליצור קשר ולא עליו, וכשהיא ירדה מעמדת השופטת, פתאום הוא התחיל לשבח אותה, דבר שלא עשה מעולם. הקשר שלהם התהדק והיא מצאה את עצמה מתייעצת אתו, כשבעבר לא חשבה על הכיוון. היא גילתה שהיחסים ביניהם נוצרו כתוצאה מהביקורתיות וההתנגדות שלה, היא ראתה בו אדם שכל מה שהוא רוצה, דורש שיהיה הרגע. היום היא למדה לכבד אותו, היא שואלת, 'אני עייפה כרגע, אם חשוב לך, אעשה כעת...' והוא עונה לה, 'מה פתאום, אפשר גם מחר בצהריים...'. היא אמרה לי כי 'ברגע ששיניתי מקום והתמקמתי בצורה נכונה מול אבי, כל מערכת היחסים השתנתה לטובה'.

מצאית הסיבה להתנהגות ועבודה עצמית למחול להורים שפשעו לילד, זוהי גישה מוטעית מיסודה. יש להבין שהאדם פועל ולא נפעל, יש לו בחירה ועליו לקחת אחריות על מעשיו. כשמתייחסים לדור כאל חלש שלא מסוגל להתמודד, כשפוחדים לומר מילה, כדי לא להרוס לילד את החיים, אנחנו מאפשרים במו ידינו להחליט הדור. הדרך איננה להתמסכן ולהאשים את כל העולם, אלא לקחת אחריות על החלק שלי, ולא של האחר, ולצמוח. הבנות של היום מבולבלות,

קרנן של נסיבות, ההורים שלי היו כאלו, אמא שלי לא העניקה לי חום ואהבה... המצב בתחום זה זועק לשמים, בני נוער ובוגרים מאשימים את הוריהם בילדות עשוקה, זוגות אינספור הולכים ליעוץ ומקבלים הכוונה לנתק קשר מהוריהם, בני ובנות העשרה הנעזרים במטפלים שונים מגיעים למסקנה של האשמת ההורים בכל תחלואיהם וקשייהם, וכל הטיפול מבוצע בדרך של השתדלות 'לסלוח' להוריהם, להפוך את הכעס עליהם לרחמים ולנסות לקבל את הוריהם על אף 'לקותם'. היינו מצפים שבעקבות ריבוי היועצים, המטפלים, הפסיכולוגים והפסיכיאטרים, וריבוי הציבור הנזקק לשירותיהם, לירידה דרסטית במספר הבעיות הרגשיות והנפשיות. בפועל, בעלי המקצוע מדווחים על עליה בשיעור הנזקקים לסיוע מקצועי, עד שהגדיל לומר אחד המאמנים המפורסמים, כי כיום צריך מאמן (קאוצ'ר) צמוד לכל אדם. האמנם זה הפתרון?! האין מצב זה כבניית בית חולים ליד כביש דמים?! מה שמאפיין רבות את הטיפולים השונים הוא מציאת 'אשמים' למצב באמצעות חפירה בעבר ודשדוש באירוע על ידי פתיחת רגשות ותחושות דמיוניות שליוו אותו במהלכו ותליית אי התקדמות בגלל אותו אירוע. טיפול מסוג זה מהווה סתירה לדברי רבותינו 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו', ומאחר שלעולם לא תגיע למקומו, אין לך יכולת ואפשרות לדון בו. יש שדרשו 'מקומו' - מקומו של עולם, הקב"ה, שהוא בוחן כליות ולב ויודע את כל הנסתרות.

התוצאה של העברת אשמה והשלכתה על אחרים, ההורים, המורים, הסביבה, חוויות הילדות ועוד, מורידה מהאדם את האחריות על מעשיו. גישה זו מהווה סתירה לתפיסה היהודית הבסיסית של "אין הדבר תלוי אלא בי", הפכה את האדם לתלותי וחסר אחריות וממילא ביטלה את הדרישה והתביעה של האדם מעצמו.

על פי דבריו של מרן הגרא"א דסלר זצוק"ל, במאמרו 'קונטרס הבחירה', אין שום סיבה או גורם שמכתיב לאדם את התנהגותו, וכי האדם 'חופשי בבחירתו', ואין שום גורם היכול לעכב בעדו מלבחור בטוב. ייעוץ המביא את האדם למסקנה כי ההורים שלו טעו או פשעו, או בכלל בעייתיים, נוגד ומבטל כליל את יסוד היהדות שהינו האמונה ב'בחירה חופשית', וממילא מבטל את החיוב של כל התורה כולה ובראשה מצות 'כיבוד הורים', מצווה המהווה עבורנו כמכונת הנשמה לאדם, וכאשר ניתקנו את עצמנו ממקור חיותנו, בביטול מצווה זו, במו ידינו הבאנו עלינו את כל הבעיות."

פתאום נפתרו הבעיות

אין חולק שכדי להרגיש יציבות, ילדים זקוקים להורים בטוחים

הן אומרות לי לא פעם, 'המורה, תביני אותנו, כל החיים התרגלנו להאשים את כל העולם, את הראשונה שמדברת אחרת, אנחנו יודעות שזו האמת, אבל קשה לנו...' גם המושג של 'לדון לכף זכות' את ההורים, איננו נכון, אנחנו לא דנים ולא שופטים את ההורים, גם לא לכף זכות. נפסק בהלכה 'לא מכריעו', לא מאשרים את דברי ההורים, אנחנו לא במעמד שלהם, הקב"ה בראש הפירמידה, מתחתיו ההורים ומתחתם - הילדים. עלינו לרדת ממגדל הפיקוח, אין לנו זכות לדון בהם. אני מלמדת להתייחס להורים כאל גדול הדור, ההורים הם קודש קדשים בשבילנו, בגישה זו חיינו ישתנו לטובה". ציפי מציינת שהרבה פעמים, דווקא הילדים שמבתיים 'טובים' מתדרדרים, 'וישמך ישורון ויבעט', מה שמוכיח לנו שהנהגה עם הילדים בכפפות

גב' ציפי שרון, מחנכת ומנחת הורים:

"בשיעורי הבית היהודי שאני מעבירה, מקוממת אותי העובדה, שישנן בנות המעלות טענות על הוריהן, ולא רואות בהורים סמל ודוגמה, ולהפתעתי לא מדובר רק בבתים סטנדרטיים ומשה, אפשר לשמוע טענות קשות על הורים שהם אנשי חינוך ומנהיגי ציבור. אחרי שהן שומעות את השיעורים, בנות מגיעות בעיניים דומעות ומודות על השינוי הטובה שחוות בחייהן, כתוצאה מהסתכלות שונה על החיים. הקב"ה ברא עולם יפה, וכדי שנחוש זאת, יש לחיות על פי הוראות היצרן"

משי, לא הוכיחה את עצמה. אפשר לראות מאותו בית, כשכל הילדים חוו את אותם אירועים וכל אחד יצא שונה. אין לתלות את ההתנהגות שלנו בגורם חיצוני, אין שום חוקיות שמסבירה למה נוהגים בצורה כזו, אצל האדם אין חוק סיבה ומסובב, כי הוא בעל בחירה. מאחר שהאדם הוא בעל בחירה, המניע לבחירתו הוא המטרה והיעד אליהם שואף להגיע, העובדה שהגיע ממשפחה קשה לא רלוונטית. חשוב לציין שישנן מטרות מודעות ולא מודעות, כמו לדוגמה, כשהאדם מתמסכן, הוא משיג תחושה טובה. מקורבנות לא ייצא שום דבר טוב, צאו מהרגשת המסכנות ורק תרויחו".

כך תחנכו את ילדיכם

הילדים התרגלו לדבר בצורה לא ראויה, הבדלי המעמדות נשכחו מלב והגבולות היטשטשו. איך נחזיר את הרסן לידנו ונגדל ילדים שיודעים את מקומם, בוטחים בהוריהם ובריאים בנפשם?

ציפי בטוחה שזה אפשרי: "רבותינו מבהירים לנו כי חובת כיבוד הורים היא של כל בן ביחס לכל אב ואם. כל בן - גדול ככל שיהיה, חייב בכבוד הוריו - פשוטים ככל שיהיו, ללא שום תנאי, לרבות הורים שאינם ברמתו הרוחנית. על פי דברי המשך חכמה נצטוונו על מצווה זו דווקא במדבר - שם הקב"ה זן ופרנס אותנו, וההורים לא טרחו כלל בילדיהם, וזאת כדי ללמדנו שחובה על הילדים לכבד את הוריהם היא מעצם היותם הוריו ומולידיו, וטרחת ההורים עבורם איננה תנאי לכיבודם, אי לכך, כיבודם אינו תלוי במי שהם ובמה שהם עשו או לא עשו עבורנו, ואנו חייבים בכבודם

בשורת המהפכה

הרבנית מרים קסלר תחי' מספרת על הצורך

שהוליד את המיזם החדש ומפרטת את מטרותיו: "המטרה שלנו להטמיע את לימוד הלכות כיבוד הורים וחשיבות המצווה בכל שכבות הציבור. כיום לומדים בכיתות הנמוכות של בתי הספר על דמא בן נתינא, על רבי טרפון ומסתפקים בזה פחות או יותר, נשים לא מבינות מדוע עליהן להשתתף בשיעורים שלי בנושא מצות כיבוד הורים, הן מציינות שגדלו בבית חרדי, ראו איך אמא מכבדת הורים והן ממש בסדר. אבל מהניסיון שלי, אם לא לומדים - לא יודעים. מדובר במצווה שחז"ל הגדירו כ'חמורה שבחמורות', מצווה שנכתבה בצד ימין של הלוחות, כ'בין אדם למקום', שמי שמכבד את הוריו - מכבד את המקום. חשוב לדעת שחייבים ללמוד את המצווה, כמו שמירת שבת, כשרות ושאר המצוות, אי אפשר לדעת את פרטי המצווה בלי לימוד. המצב היום, שההתייחסות אל מצות כיבוד הורים שונה, כי לא מודעים לפרטיה ולחומרתה. זוהי מצווה רגשית, לא תמיד קל לכבד הורים, כי 'אמא שלי כך ואבא שלי אחרת', אבל אין תנאים לכיבוד הורים והיא לא משתנה במשך השנים. היום הורים פוחדים לומר לילדים שעליהם לקום לכבודם, חוששים שהקימה תגרום למרחק ביניהם וטוענים שאב שמחל - כבודו מחול, אבל לא יודעים שזה בדיעבד, אחרי שהבן לא נהג כראוי. צריך להבין שילדים טוב כשיש להם גבולות, טוב מאד שאמא משחקת עם הילדים שלה, אדרבה, שחקו עמם, תנו להם חום ואהבה. חשוב מאד, שגם בשעת המשחק וגם כשהוא מסתיים הם יודעים שהם ההורים ולא החברים שלהם. כשילד יודע שהוריו חזקים ויש להם את המעמד שלהם, הוא מקבל כוח. הכיבוד והקימה של ילד להוריו לא גורמים למרחק, ולא סותרים הענקת חום ואהבה, כמו שיש אנשי חינוך מורמים מעם שיש להם יחסים טובים עם תלמידיהם. ילדים מתוסכלים כי אינם יודעים איך לדבר עם ההורים, כי לא מצליחים להבין אם ההורים חברים שלהם או סמכות עבורם, ודבר זה גורם לבעיות חינוך קשות, בעיקר עם בני הנוער. היום המצב שאנשים לא יודעים הלכות בסיסיות. סיפרה לי אם לבנות נשואות שהן סותרות את דבריה, ולא מודעות להלכה שאסור לומר להיפך מדברי ההורים, והאמת היא שאנחנו אשמים, לא לימדנו אותם. יתרה מכך, גם אותנו לא לימדו. המטרה שלנו לעורר את המודעות, להכניס את לימוד הלכות כיבוד הורים לבתי ספר, להעביר שיעורים לנשים, שתהיה מודעות למצווה כמו המודעות שיש היום לשמירת הלשון, שגם הטמעתה היוותה מהפכה".

מתארגנות קבוצות לימוד בנושא, בכל רחבי

הארץ. אם את מעוניינת להשתתף, השאירי פרטים

cibudorim@gmail.com

מכוח מצות השם. כאשר נרכוש הכנעה כלפי הורינו וכלפי הבורא יתברך, וננחיל אותה לילדינו, יקל עלינו לנהוג במידה של כבוד גם כלפי הסובבים אותנו. ניתן מקום של כבוד לדעה שונה מאתנו ונקבל אדם עם תכונות שונות משלנו. שורשם של המשברים בחיי הנישואין נובעים מהניסיון לשנות את האחר במקום לקבל אותו. באופן זה גם נוכל להתמקם נכון מול הילדים שלנו, במקום להיות להם כ'חברים' נהיה להם ל'הורים' - מעמד שאליו הם מתחננים. נפשו של הילד כמהה להורים בעלי מעמד, מציבים גבולות ומורי דרך החיים. הבנת מקומי בכל מקום, מהווה את התשתית לחיים בריאים ושלוים.

מתוך היכרות עם מערכת החינוך, לא אחת אני נתקלת בבנות שיכולות בקלי קלות להשליך על הוריהן את כל בעיותיהן, והדברים מתקבלים והן מקבלות גיבוי למעשיהן. גיבוי זה מחריף את היחסים בין הבנות להוריהן ואינו מטיב עם מצבן הנפשי אלא להפך. אותן בנות מקימות בתים, ואי אפשר לתאר את ההתמודדויות הלא פשוטות שהן מתמודדות לאחר נישואיהן כתוצאה מאותה השקפה מעוותת, של סילוק אחריות אישית. נערה שלא התרגלה בהכנעה והכרת מעמדה ביחס להוריה, מתקשה פי כמה וכמה ביחסיה עם בעלה, אשר מעצם טבעם הינם מורכבים יותר, ובעלי רקע שונה. ההתמודדות עם אתגרי החיים הופכת לסבוכה וקשה עשרת מונים."

"חינוך הוא הצטרפות של הילדים לדרכם, להנהגתם ולערכיהם של ההורים", מסבירה דקלה, "אם אנחנו, כהורים, מפנים עיניים בכיוון הנכון, חוזרים למקומנו הטבעי למטה ומצטרפים אל הורינו ובהמשך אל הקדוש ברוך הוא, גם הילדים שלנו ישאפו להצטרף אלינו וללכת בדרכנו. כפי ששמירת שבת היא ערך עליון בבית, פשוט וברור שבמידה שאני חיה את כיבוד ההורים, הדברים ייחקקו אצל הילדים ויתקבעו אצלם כערך מקודש. באותה הדרך הם ילמדו לכבד אותי ואת בעלי, דבר שישפיע על כל מעגלי חייהם. אם חינוכנו לכיבוד הורים, סללנו את עיקר הדרך וכל השאר - יבוא מאליו, אבל כשאנחנו ממקמים כיום, כחברה, את הילד במרכז ונושאים אליו עיניים, כיצד נוכל לצפות ממנו שיכבד אותנו כהוריו, יפנה מבטו למעלה ויצטרף לדרכנו?"

'אני זוכרת', סיפרה לי חברה, 'שכשלמדתי לעומק את נושא מצוות כיבוד הורים והחלטתי ביני לביני להחמיר מאוד את גדרי כיבוד ההורים בבית, הגיע אלי יום אחד אבא שלי. אבי נהג להופיע בשעה שתיים בצהריים, שעת המנוחה שאני כל כך זקוקה לה, ובידו שקית עמוסה חטיפים מלוחים ושאר צבעי מאכל שאני לא מכניסה לבית. בנוסף לכך הוא היה נותן לילדים חמישה שקלים על כל ציון 100 בתורה, שיטת פרסים הכל כך לא חינוכית לדעתי. אני זוכרת את עצמי משתהה במטבח כשהוא נכנס (שיחכה רגע...) ואחר כך מציעה לו כוס קפה (אבא, תעשה טובה, תרחיח מים), וכמחווה של כבוד מתיישבת לידו. אחרי שהעמקתי ללמוד את מצוות כיבוד הורים והבנתי עד כמה לא כיבדתי, שיניתי לחלוטין את כל התמונה. כשאבא שלי נכנס אני עוברת לדום ועומדת מלוא הקומה. אני חושבת שזכות אדירה נפלה בחלקי ומנסה למלא את מבוקשו ולשמח אותו ככל יכולתי. גם הילדים עשו שינוי מידי. גם הם נעמדו הכן לשרתו בכל דרך.

הילדים הבינו מיד: כשסבא בבית, הוא קודם לכל. מה שהוא מבקש - עושים, מה שהוא אומר קודש קודשים! ממתקים? בכבוד רב. פרסים? בשמחה! לבקש ממנו עזרה? הס מלהזכיר! רק בצורך גדול ביותר וגם אז בענווה גדולה. כמה שבועות אחרי השינוי הכל כך דרמטי הזה, צלצלה חברה הנקראת כשמי. הבת שלי, שקיבלה את ההודעה, אמרה לי: 'אמא, החברה שלך, שקוראים לה בשם שלך, התקשרה' - ולא העזה לומר את שמי, דבר שלא זכור לי מעולם'. מובא במדרש תלפיות: 'המכבד את אביו, הקדוש ברוך הוא נותן לו בנים שיכבדוהו - מידה כנגד מידה'."